

Μικρο-Σενάριο Χρήστου Πατσού

Τίτλος: ΚΕΦ: 1.2 Ανάπτυξη του κοινωνικού εαυτού

Γνωστικό Αντικείμενο: ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ

Τάξη: Γ΄ ΤΑΞΗ Γ.Ε.Λ

Διδακτικοί στόχοι: Πριν ορίσουμε τους στόχους μας ενημερωθήκαμε για τους στόχους που θέτει το Α.Π.Σ του μαθήματος και ειδικότερα τους στόχους της συγκεκριμένης ενότητας από την ηλεκτ. Διεύθυνση. <http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-C101>

Ως βασικούς στόχους θέτουμε:

A. Να μπορούν οι μαθητές προφορικά ή γραπτά να εξηγούν πως αναπτύσσεται η προσωπικότητα του ατόμου, μέσα από τη θεωρία της ψυχανάλυσης και της Κοινωνικοποιητικής διαδικασίας.

B. Να διερευνούν, εξηγούν και αναπτύσσουν τους μηχανισμούς άμυνας, καθώς και τις λειτουργίες αυτών των μηχανισμών.

Γ. Να εφαρμόζουν και να κάνουν χρήση των γνώσεων αυτών στην καθημερινή τους ζωή. (Αναλύοντας και Ερμηνεύοντας πραγματικές καταστάσεις, Συζητώντας μεταξύ τους δίνοντας συγκεκριμένα παραδείγματα από βιώματα δικά τους, αδελφών τους ή άλλων ατόμων . Να δύνανται να εξηγούν το γεγονός της μοναδικότητας της προσωπικότητας κάθε ανθρώπου).

Δ. Να εξασκηθούν στη χρήση των Τ.Π.Ε στη διαδικασία μάθησής τους αναπτύσσοντας δεξιότητες ψηφιακού γραμματισμού: Συγκεκριμένα κάνοντας χρήση των μηχανών αναζήτησης να βρουν συμπληρωματικό ηλεκτρονικό υλικό (word, video, foto, φωτόδεντρο, παιδαγωγικές ιστοσελίδες και blogs) πέραν από αυτό που δίνει το σχολικό τους βιβλίο στην διδακτική ενότητα, «Ανάπτυξη του κοινωνικού εαυτού- Οι διαφορετικές προσεγγίσεις». Επίσης κάνοντας χρήση του Wordle.net να κατασκευάζουν ένα συννεφολέξο.

-**Λέξεις κλειδιά (ετικέτες)** :η κοινωνικοποίηση, διαδικασία οικοδόμησης της ταυτότητας, Σ. Φρόντ, εκείνο, υπερεγώ, εγώ, εαυτός, μηχανισμοί άμυνας, ψηφιακός γραμματισμός.

-**Μέθοδοι/Τεχνικές Διδασκαλίας**: Συνδυασμός σύντομης διάλεξης και δομημένου διαλόγου, καθοδηγούμενης διερεύνησης και ανακάλυψης πληροφοριών και γνώσης ,ομαδοσυνεργατική μάθηση και συλλογική οικοδόμηση ψυχαναλυτικής και κοινωνιολογικής γνώσης. Χρήση Τ.Π.Ε στην εύρεση και επεξεργασία πληροφοριών, εικόνων, βίντεο κ.α

Συνοπτική περιγραφή: Το σενάριο αυτό επιχειρεί να εισάγει τους μαθητές της Γ΄ Τάξης Λυκείου στην κατανόηση του πως η θεωρία που ανέπτυξε ο Ζ. Φρόντ (ψυχαναλυτική μέθοδος) συμβάλλει στην διαμόρφωση της προσωπικότητας του ατόμου. Παρουσιάζονται οι βασικές έννοιες της ψυχαναλυτικής θεωρίας στις δύο

διαστάσεις της. Η πρώτη αφορά τα ψυχο-σεξουαλικά στάδια ανάπτυξης του ατόμου. Η δεύτερη διάσταση αφορά την ψυχική οργάνωση της προσωπικότητας και σχετίζεται περισσότερο με την ανάπτυξη του κοινωνικού εαυτού.

Η διάρκεια του μ-σεναρίου εκτείνεται σε τρεις διδακτικές ώρες και θα διεξαχθεί στην τάξη με χρήση Η/Υ και σύνδεση με διαδίκτυο. Προβλέπεται σε περίπτωση αδυναμίας χρήσης Η/Υ ανάλογο έντυπο υλικό.

Ο ρόλος του εκπαιδευτικού είναι υποστηρικτικός και ενθαρρυντικός και η αλληλεπίδραση με τους μαθητές διαρκής. Χρησιμοποιούνται μεθοδολογικές τεχνικές όπως καθοδηγούμενη διερεύνηση και ανακάλυψη, διαθεματικές προσεγγίσεις, ομαδοσυνεργατική και βιωματική μάθηση και δραστηριότητες εφαρμογής της θεωρίας στην πράξη μέσα από πραγματικά γεγονότα της καθημερινότητας.

Επίσης, δίνεται η δυνατότητα για διαφοροποιημένες δραστηριότητες μέσα από διαφορετικά φύλλα εργασίας (που ανατίθενται σε ομάδες μαθητών ανάλογα με το επίπεδο και τα ενδιαφέροντά τους) και ενεργό /διαδραστική συμμετοχή των μαθητών μέσα από τη χρήση ψηφιακών εργαλείων που κινητοποιούν το μαθησιακό ενδιαφέρον των μαθητών, παρέχουν ασύγχρονη επικοινωνία με τους μαθητές, διευκολύνουν τον διδάσκοντα να ταξινομεί ηλεκτρονικά τις απαντήσεις των μαθητών όσον αφορά το βαθμό κατανόησης της ύλης. Καλλιεργούν την κριτική σκέψη και προβληματισμό και ενισχύουν την ενεργητική και ερευνητική μάθηση.

Φύλλα εργασίας 1: Ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Φωτοτυπία 1^η. Απόσπασμα από πραγματικά γεγονότα

Φύλλα εργασίας 2 . Ηλεκτρονικές διευθύνσεις. Φωτοτυπία 2^η. Απόψεις Ειδικών Επιστημών

Πρόσθετα στοιχεία: Έλεγχος κατανόησης/Αυτοαξιολόγηση. Ατομική και Ομαδική Εργασία στο σπίτι.

ΠΡΩΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΩΡΑ

Αφόρμηση. Χρόνος 5΄

Πριν ξεκινήσει το μάθημα ζητούμε από τους μαθητές να εισέλθουν στο [chripatsos's blog](https://chripatsos.blogspot.com) και να ακούσουν με προσοχή το παλιό ρεμπέτικο «κακούργα πεθερά» **και να σημειώσουν σε ένα χαρτί τις λέξεις που ακούγονται/γράφονται στο τραγούδι και τους προξενούν κάποια εντύπωση.**

Εναλλακτικά μπορούν να το ακούσουν στο:

https://www.youtube.com/watch?v=7Z_jU2s6e18

Αφού ολοκληρωθεί η ακρόαση του τραγουδιού, τους εξηγούμε ότι ο λόγος που ακούσαμε αυτό το τραγούδι είναι ότι θα μιλήσουμε στο σημερινό μάθημα για την προσωπικότητα και συμπεριφορά των ανθρώπων μέσα από την ψυχαναλυτική και την κοινωνιολογική προσέγγισή της.

Ανακοίνωση διδακτικής ενότητας, σύνδεση με προηγούμενες γνώσεις και πληροφορίες που κατέχουν ήδη οι μαθητές. Προβολή των στόχων του μαθήματος μέσω powerpoint ή μέσω διαδραστικού πίνακα.

ΚΕΦ: 1.2 Ανάπτυξη του κοινωνικού εαυτού

A. ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ (εξέταση μαθήματος ημέρας) 5´

B. Προτρέπουμε τους μαθητές να επαναφέρουν στη μνήμη τους : Πως και μέσω ποιάς διαδικασίας και ψυχοκοινωνικών μηχανισμών, το βιολογικό όν που γεννιέται , αναδύεται σε κοινωνικό υποκείμενο/ άνθρωπο.

ΠΟΡΕΙΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ 35´

A. Η Ψυχαναλυτική Προσέγγιση

(Σύντομη παρουσίαση των βασικών σημείων του μαθήματος από τον διδάσκοντα μέσω: διάλεξης+δομημένου διαλόγου+ καταιγισμό ιδεών)

Φάση 1. 1η Διάσταση: Τα ψυχο-σεξουαλικά στάδια ανάπτυξης του ατόμου.

Ρωτάμε τους μαθητές τι γνωρίζουν για την ψυχαναλυτική θεωρία του Σ. Φρόυντ.

Καταγράφουμε τις απαντήσεις τους στον διαδραστικό πίνακα με τη μορφή εννοιολογικού δένδρου.

Αφού τους χωρίσουμε σε πέντε ομάδες και μέσω μιας φθίνουσας καθοδήγησης ο διδάσκων τους προτρέπει να αναζητήσουν στο διαδίκτυο, στην ηλεκτρική διεύθυνση <http://www.iatronet.gr/ygeia/psychiki-ygeia/article/32376/poia-einai-ta-stadia-psychosexoyalikis-anaptyxis-kata-ton-freud.html> να βρει η κάθε ομάδα ένα από τα 5 στάδια, και να καταγράψει τα χαρακτηριστικά του.

Συγκεκριμένα

Η πρώτη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά του πρώτου σταδίου του Στοματικού.

Η δεύτερη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά του δεύτερου σταδίου του Πρωκτικού.

Η τρίτη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά του Φαλλικού σταδίου..

Η τέταρτη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά της **Λανθάνουσας σεξουαλικότητας**

Η Πέμπτη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά της **γενετήσιας σεξουαλικότητας** (εφηβεία)

Ζητάμε από κάθε ομάδα να ορίσει έναν εκπρόσωπό της και να ανακοινώσει στις υπόλοιπες ομάδες τις πληροφορίες που συνέλλεξε η ομάδα του.

Μέσω της καθοδήγησης των ομάδων από τον διδάσκοντα οι μαθητές οδηγούνται στα **πρώτα συμπεράσματα**.

Στοματικό στάδιο (1ο έτος ηλικίας): κύρια πηγή ευχαρίστησης ο θηλασμός. Η Γεύση ως μηχανισμός κατανόησης του εαυτού, των άλλων, του κόσμου.

Πρωκτικό στάδιο (2ο και 3ο έτος ηλικίας) : το παιδί πρέπει να αποκτήσει τον έλεγχο των σφιγκτήρων (ενούρηση, εγκόπρηση) .Ο πρωκτός αποτελεί την εστία της ψυχικής έντασης και ικανοποίησης

Φαλλικό στάδιο (3ο ως 7ο έτος της ηλικίας) : το παιδί αποκτά επίγνωση των διαφορών στα γεννητικά όργανα μεταξύ των δύο φύλων και συνειδητοποιεί την αγάπη του προς τους γονείς

Στάδιο Λανθάνουσας σεξουαλικότητας (7ο ως 11ο έτος της ηλικίας). Το άτομο στρέφεται προς τα πρόσωπα και τα πράγματα του ευρύτερου περιβάλλοντος, αποκτά ποικίλες γνώσεις και δεξιότητες και ενισχύει το Υπερεγώ (τις κοινωνικές επιταγές).

Γενετήσια σεξουαλικότητα (εφηβεία): Το άτομο στρέφεται προς τα μέλη του αντίθετου φύλου για να εκφράσει την αγάπη του και να αναπαράγει απογόνους

Επίσης οδηγούνται μέσω ενός δομημένου διαλόγου **να συμπεράνουν ότι:**

A. Η καταστολή και ο προοδευτικός έλεγχος των σταδίων που διέρχεται το άτομο είναι προϋπόθεση της κοινωνικής ανάπτυξής του.

B. Η καταστολή και ο έλεγχος γίνεται συνειδητά ή ασυνείδητα μέσω της διαδικασίας της κοινωνικοποίησης

Δεύτερη διδακτική ώρα

2^η Διάσταση: Η ψυχική οργάνωση της προσωπικότητας σχετίζεται με την ανάπτυξη του Κοινωνικού Εαυτού μέσω της κοινωνικοποιητικής διαδικασίας.

Φάση 2^η . 5[΄]. Με τις λέξεις που κατέγραψαν οι μαθητές ακούγοντας το τραγούδι «Κακούργα Πεθερά» κατασκευάζουμε ένα συννεφόλεξο κάνοντας χρήση του ελεύθερου λογισμικού www.wordle.net

Κάνοντας χρήση ορισμένων εννοιών όπως δαιμονισμένη, σκότωση, σφαίρα, δεν σκέφτηκες, δεν πόνεσες, νιάτα, παιδιά, φυλακή, χόμα, κακούργα κα. Ξεκινάμε μέσω ενός δομημένου διαλόγου να μιλάμε για την ψυχική οργάνωση της προσωπικότητας. Δημιουργούμε μαζί με τους μαθητές ένα εννοιολογικό δένδρο. Το γράφουμε στην επιφάνεια με τη μορφή κειμένου word η με τη ψηφιακή μορφή ενός powerpoint (χρόνος 5΄)

Αφού τους χωρίσουμε σε τέσσερις ομάδες, μεικτής σύνθεσης, και μέσω της φθίνουσας καθοδήγησης, ο διδάσκων τους προτρέπει να αναζητήσουν στο

διαδίκτυο, στην ηλεκτρική διεύθυνση

<http://www.psychologia.gr/editions/psychodynamic.htm> όπου η κάθε ομάδα θα βρει τα στοιχεία από τα οποία αποτελείται η προσωπικότητα του ατόμου βάσει της ψυχαναλυτικής θεωρίας του Φρόυντ. (χρόνος 30')

Συγκεκριμένα,

η πρώτη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά του Εκείνο (Αυτό)

Η δεύτερη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά του Εγώ

Η τρίτη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά του Υπερεγώ

Η τέταρτη ομάδα αναζητά και καταγράφει τα χαρακτηριστικά του Μηχανισμού Άμυνας.

Ζητάμε από κάθε ομάδα να ορίσει έναν εκπρόσωπό της και να ανακοινώσει στις υπόλοιπες ομάδες τις πληροφορίες που συνέλλεξε η ομάδα του. (Διερευνητική, ανακαλυπτική μέθοδος συλλογής πληροφορίας και οικοδόμηση γνώσης. Αλληλοδιδασκτική μέθοδος=μαθαίνω διδάσκοντας).

Μέσω της καθοδήγησης των ομάδων από τον διδάσκοντα οι μαθητές οδηγούνται στα πρώτα συμπεράσματα τα οποία ενδεικτικά θα είναι προς την κατεύθυνση:5'

- Η προσωπικότητα, ο ΕΑΥΤΟΣ, κατά τον Φρόυντ αποτελείται από:

1. Το Εκείνο (Αυτό) = ασυνείδητη ψυχολογική οντότητα, Τυφλά, βιολογικά «ένστικτα» (σήμερα οι επιστήμονες δεν δέχονται ότι υπάρχουν. Μιλούν για τα ορμέφυτα, ενορμήσεις), ορμές, άμεση ικανοποίηση αναγκών (ασυνείδητο). Μέσω της κοινωνικοποιητικής διαδικασίας (πολιτισμός) τείνουν να ελεγχθούν σε κάποιο βαθμό τόσο από το άτομο, όσο και από τους κοινωνικούς μηχανισμούς.

2. Το Εγώ = η σε κάποιο βαθμό συνειδητή πλευρά του ατόμου. Το σημείο εξισορρόπησης μεταξύ του Εκείνου και του Υπερεγώ. Είναι η συνεχής, αδιάκοπη και ποτέ ολοκληρωμένη προσπάθεια εξισορρόπησης δύο αντιτιθέμενων δυνάμεων του Εκείνου και του Υπερεγώ.
3. Το Υπερεγώ= Σύνολο κανόνων, αξιών που μέσω της διαδικασίας της κοινωνικοποίησης περνούν στο άτομο συνήθως ασυνείδητα.
4. Μηχανισμός Άμυνας: Αντιμετώπιση καταστάσεων άγχους/εντάσεων μεταξύ ορμών και κοινωνικών Αξιών. Ασυνείδητο = {Εκείνο - ΕΓΩ - Υπερεγώ = ΕΑΥΤΟΣ (προσωπικότητα= Συνειδητό μέρος.

ΤΡΙΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΩΡΑ 45'

Φάση 3^η. Υλοποίηση στόχου Δ. Να εφαρμόζουν και να κάνουν χρήση των γνώσεων αυτών στην καθημερινή τους ζωή.

Β. Ομαδοσυνεργατική Μάθηση με χρήση Τ.Π.Ε

Βήματα υλοποίησης φάσης 3^{ης}.

Βήμα 1. Συνδιαμορφώνουμε με τους μαθητές μας τα βασικά ερωτήματα που θέλουμε να διερευνήσουν στηριζόμενοι παράλληλα με το θεωρητικό πλαίσιο και σε πραγματικά γεγονότα από την καθημερινότητα. (χρόνος 13')

Παράδειγμα Ερευνητικών Ερωτημάτων

α) Ποια είναι τα εγκλήματα πάθους; (χαρακτηριστικά τους, μορφές τους, αίτια εμφάνισής τους κ.α)

β) Με ποιους τρόπους μπορούμε να ελέγξουμε σε ατομικό και κοινωνικό επίπεδο τα εγκλήματα πάθους; (με ποιους τρόπους π.χ (Πολιτισμός, Κουλτούρα, Παιδεία, Κοινωνικοποίηση)

Βήμα 2. Χωρίζουμε τους μαθητές σε 4 μεικτές ομάδες των 4-5 μαθητών, δίνουμε σε κάθε ομάδα μια ηλεκτρονική διεύθυνση και τους ζητούμε να τις αποθηκεύσουν σε ένα φάκελο με το όνομα του μαθήματος και ως υπότιτλο το όνομα της συγκεκριμένης διδακτικής ενότητας.

Βήμα 3. Κατόπιν ζητούμε από τους μαθητές μας να επεξεργαστούν τις πληροφορίες που αποθήκευσαν και να επιχειρήσουν να απαντήσουν στα βασικά ερωτήματα που συνδιαμόρφωσε η τάξη. (χρόνος 20')

Παράθεση ενδεικτικών ηλεκτρονικών διευθύνσεων.

<http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=111125>

<https://eglima.wordpress.com/2015/01/10/frantzis/>

<http://www.patrisnews.com/otan-o-erotas-kratai-macheri-egklimata-pathous-pou-sygklonisan>

<https://www.youtube.com/watch?v=78HGpIsvFe0>

Βήμα 4. Ζητούμε από τη κάθε ομάδα να ορίσει ένα μέλος της και να παρουσιάσει, είτε προφορικά, είτε κάνοντας χρήση ενός PowerPoint, τις απαντήσεις που έδωσε στα βασικά ερωτήματα που η τάξη συνδιαμόρφωσε.

Μετά το πέρας της παρουσίασης των απαντήσεων όλων των ομάδων ζητάμε από την κάθε ομάδα να προβεί σε κριτική αξιολόγηση των απαντήσεων που έδωσε η κάθε ομάδα. Με στόχο να εντοπιστούν τα δυνατά σημεία και να επισημανθούν τυχών αδυναμίες, αστοχίες κ.α.

Βήμα 5°. Τέλος ως ολομέλεια οι μαθητές με τον συντονισμό και την φθίνουσα καθοδήγηση του διδάσκοντα καταλήγουν σε γενικά συμπεράσματα. Τέλος θα παρουσιαστούν με τη μορφή ενός powerpoint

https://www.slideshare.net/kiriakimitsou/powerpoint-14616822?next_slideshow=1

Βήμα 6°. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 6΄

- Α. Η καταστολή και ο προοδευτικός έλεγχος των σταδίων που διέρχεται το άτομο είναι προϋπόθεση της κοινωνικής ανάπτυξής του.
- Β. Η καταστολή και ο έλεγχος γίνεται συνειδητά ή ασυνείδητα μέσω της διαδικασίας της κοινωνικοποίησης
- Γ. {Εκείνο - Εγώ - Υπερεγώ} = ΕΑΥΤΟΣ (ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ)
- Δ. Οι Μηχανισμοί άμυνας αποβλέπουν: να εξασφαλίσουν μια ισορροπία μεταξύ του «εγώ», του «υπερεγώ» και του «εκείνο» έτσι ώστε να συγκροτηθεί ο ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΑΥΤΟΣ/ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΤΟΜΟΥ.

Φάση 5^η. Έλεγχος κατανόησης/Αυτοαξιολόγηση (χρόνος 6΄)

Στη φάση αυτή ζητούμε από τους μαθητές να απαντήσουν μέσω ενός ερωτηματολογίου σε έντυπη μορφή ή εναλλακτικά που θα έχουμε δημιουργήσει στο drive της google και θα τους το στείλουμε στις ηλεκτρονικές τους σελίδες. Τους ζητούμε να έχουν απαντήσει μέχρι το βράδυ 10 μ.μ.
https://docs.google.com/forms/d/1eSpMb_a1CT-t9ZiR4eiZiqw5ib0UGQr12OfI9Nvgedw/edi

στις εξής ερωτήσεις:

Επώνυμο

Όνομα

Τάξη

Τμήμα

Ημερομηνία

1. Μπορεί να υπάρξει Πολιτισμός δίχως τον έλεγχο των σεξουαλικών και επιθετικών ορμών; Ναι , Όχι (εξηγήστε)
2. Οι Μηχανισμοί άμυνας αποβλέπουν:

A) Στην προστασία του «Εκείνο» από διάφορες κακόβουλες κατηγορίες

B) Είναι έργο του «Εγώ» για να εξασφαλίσει μια ισορροπία μεταξύ του «εγώ», του «υπερεγώ» και του «εκείνο»

Γ) Στην προστασία του «Υπερεγώ» από το μένος κάποιων βίαιων ατόμων

Φύλλο Εργασίας 7^η. ΑΤΟΜΙΚΗ/ΟΜΑΔΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗΣ ΤΩΝ ΜΗΧΑΝΙΣΜΩΝ ΑΜΥΝΑΣ

Ζητείτε από τους μαθητές είτε κατά μόνους είτε ανά ομάδες των 2-4 ατόμων, να μπουν στο blog [chripatsos's blog](#)

Να συμπληρώσουν τον πίνακα 3.1 με μια τέταρτη στήλη δίνοντας δίπλα στα παραδείγματα του βιβλίου τους, δικά τους παραδείγματα .

Τον πίνακα θα τον βρουν στο:

<http://ebooks.edu.gr/new/books-pdf.php?course=DSGL-C101>

Πίνακας 3.1. Ενδεικτικοί μηχανισμοί άμυνας, λειτουργίες, παραδείγματα εφαρμογής. Άσκηση ομαδική

Βιβλιογραφία

- SigmuntFreud (2008) *Το Εγώ και το Αυτό*. Εκδ. Πλέθρον
- SigmuntFreud (2012) *Η Δυσφορία μέσα στον Πολιτισμό*. Εκδ. Πλέθρον
- Sigmunt Freud (1980) *Totem etTabou*. Ed. Pbp
- Βεβελάκη Αμαλία (1999) :Ηλεκτρονικό περιοδικό «το Βήμα». Πώς η ζήλεια, ως προϊόν έντονου πάθους, μπορεί να αποβεί μοιραία και να οδηγήσει τον πάσχοντα σε ακραίες ενέργειες. Η ανατομία ενός ερωτικού εγκλήματος. Τρεις ειδικοί επιστήμονες περιγράφουν τα κίνητρα που οδηγούν στον φόνο. Στο <http://www.tovima.gr/relatedarticles/article/?aid=111125>. Προσπέλαση: 15/06/2017